

Aanwijspprocedure gemeentelijke monumenten

Gemeentelijke monumenten: waardevolle sporen
uit ons verleden, ankerpunten in onze leefomgeving

Gemeente Leeuwarden

Behoud van cultureel erfgoed

Het landschap en de historische gebouwen om ons heen bepalen in sterke mate de sfeer en het karakter van onze dagelijkse leefomgeving. De gemeente Leeuwarden heeft aandacht voor het verleden als onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit. Cultureel erfgoed zetten we in voor een betekenisvolle omgeving.

Wat is erfgoed?

Erfgoed is het geheel van verhalen, plekken, gebouwen en objecten die binnen een leefgemeenschap van generatie op generatie worden overgedragen. Erfgoed weerspiegelt de zich continu ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities die opeenvolgende generaties verbinden.

Wat is een monument?

Een monument is een onroerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed. De overheid wijst beschermde monumenten aan om de toekomst van dat erfgoed zeker te stellen. Naast beschermde monumenten van landelijk belang, de rijksmonumenten, kan Leeuwarden ook zelf monumenten aanwijzen die van lokaal belang zijn. Dit zijn gemeentelijke monumenten.

Gemeentelijke monumenten

Uiteenlopende typen van onroerende zaken kunnen voor een beschermde status als gemeentelijk monument in aanmerking komen: gebouwen, bruggen en parken, maar bijvoorbeeld ook straatmeubilair of een onderdeel van een gebouw, zoals een gevelsteen. Ook historische structuren in het landschap, zoals een waterloop of een droogmakerij, kunnen gemeentelijk monument zijn, evenals ondergrondse (archeologische) resten. Roerende objecten (schepen en voertuigen) komen alleen bij hoge uitzondering in aanmerking voor de monumentenlijst.

Monumenten moeten voldoen aan selectiecriteria die zijn vastgelegd in de Erfgoedverordening gemeente Leeuwarden. Aan de hand van de criteria wordt bepaald of een gebouw, een ander onroerend object of een terrein de status van gemeentelijk monument verdient. Voor gebouwen wordt onder meer gekeken naar bouwstijl, mate van gaafheid, bouwtechniek en de aanwezigheid van waardevolle interieurs. Voor archeologische terreinen zijn bijvoorbeeld de staat van conservering en de wetenschappelijk-inhoudelijke informatiewaarde van belang. Wordt een monument beschermd, dan moet ten minste één van de criteria van toepassing zijn. Dit is terug te vinden in een zogeheten 'redengevende omschrijving' van het object, zodra het wordt voorgedragen voor aanwijzing.

Procedure aanwijzing gemeentelijk monument

De gemeente kan zelf het initiatief nemen om een procedure te starten voor het aanwijzen van een gemeentelijk monument. Het is ook mogelijk dat een belanghebbende hiervoor een verzoek indient. De aanwijzingsprocedure is vastgelegd in de Erfgoedverordening gemeente Leeuwarden. De procedure is weergegeven in een stappenplan.

Wat betekent de aanwijzing tot gemeentelijk monument?

Wanneer uw pand of terrein aangewezen wordt als gemeentelijk monument, betekent dit dat het cultuurhistorisch waardevol is. Voor nu, maar zeker ook voor toekomstige generaties.

Om de monumentale waarden te beschermen, heeft de gemeente regels opgesteld. Regels over wat wel en niet veranderd mag worden aan een monument en hoe deze veranderingen plaats mogen vinden. Het uitgangspunt hierbij is de bestaande situatie van het pand, object of terrein op het moment van aanwijzing.

Voorbescherming

Voorbescherming betekent dat de regels voor gemeentelijke monumenten van toepassing zijn. U heeft dan een omgevingsvergunning nodig als u iets aan het pand wilt veranderen. Hiermee wordt voorkomen dat op de valreep vóór de aanwijzing nog onherstelbare schade aan het pand, object of terrein wordt toegebracht. De voorbescherming van het pand, object of terrein geldt vanaf het moment dat de eigenaar en zakelijk gerechtigden, waaronder ook de hypothecaire schuldeisers (indien van toepassing), schriftelijk bericht ontvangen van het voornemen tot aanwijzing. De voorbescherming duurt tot het moment waarop het college een besluit neemt tot wel of niet aanwijzen van de bewuste onroerende zaak.

Veel gestelde vragen

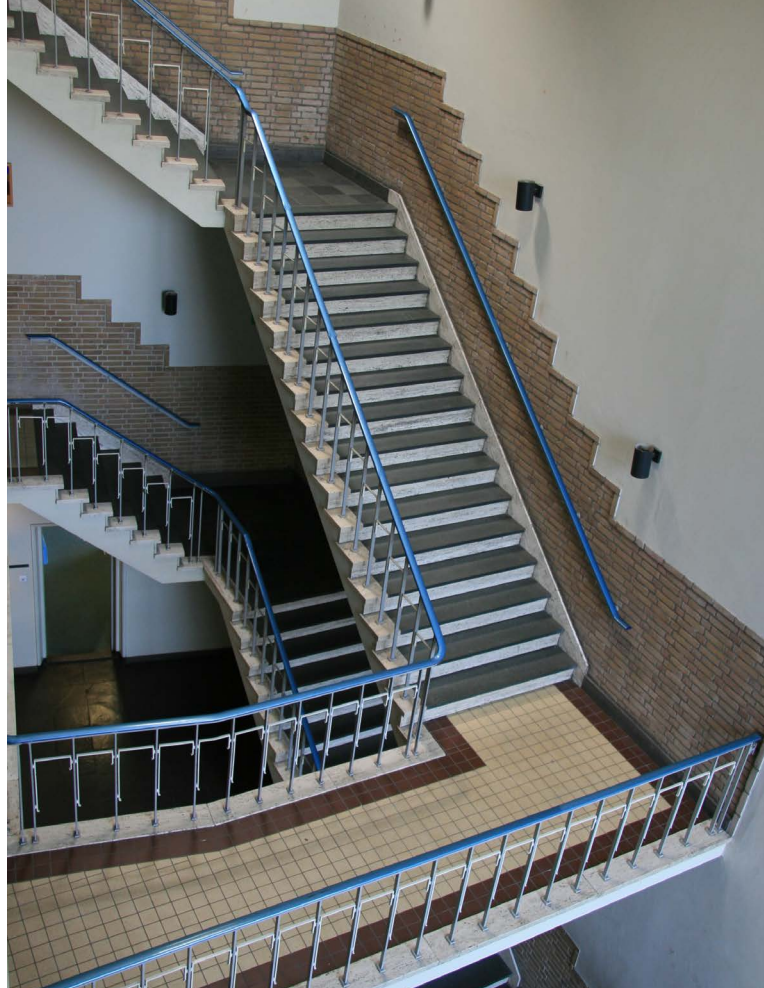
Mag ik nog iets veranderen aan mijn pand of terrein?

Ja, u mag veranderingen aanbrengen aan een monument. U heeft daar vaak wel een omgevingsvergunning voor nodig. In de beschrijving en redengevende omschrijving van het gemeentelijke monument staan de waardevolle elementen omschreven waar rekening mee moet worden gehouden bij plannen om het pand of terrein te wijzigen.

Heb ik altijd een omgevingsvergunning nodig als ik iets wil veranderen aan mijn pand?

Nee, sommige werkzaamheden aan monumenten zijn vergunningvrij.

- Gewoon onderhoud is vergunningvrij. In bijlage 4 van de Erfgoedverordening gemeente Leeuwarden is een tabel opgenomen met wat wordt verstaan onder gewoon onderhoud.

- Let op: wilt u detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van het monument wijzigen, dan heeft u wel een omgevingsvergunning nodig.
- Let op: ook bij gewoon onderhoud moeten de aanpassingen voldoen aan de richtlijnen van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (Uitvoeringsrichtlijnen).
- Inpandige veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft, zijn vergunningvrij.

Wat als ik wel een omgevingsvergunning nodig heb?

Heeft u plannen en heeft u daarvoor een omgevingsvergunning nodig, dan is het verstandig om vooraf contact op te nemen met de gemeente. De omgevingsvergunning vraagt u aan via www.omgevingsloket.nl.

De gemeente toetst de plannen, met als doel de cultuurhistorische waarden te beschermen. De gemeente vraagt hiervoor advies aan de monumentencommissie van Hûs en Hiem.

Meer informatie over de omgevingsvergunning kunt u vinden op de website www.leeuwarden.nl/monumentenzorg/.

Ben ik nu verplicht mijn pand op te knappen?

Nee, en u bent ook niet verplicht het pand in originele staat terug te brengen. De bestaande situatie is het uitgangspunt voor de bescherming van het gemeentelijke monument. De gemeente kan u adviseren over duurzaam onderhoud. Voor regelmatige onderhoudsinspecties kunt u lid worden van de Monumentenwacht Fryslân.

Mag ik het gebruik of de functie van het pand nog wijzigen?

Een status als gemeentelijk monument heeft geen invloed op het gebruik van een pand. Het gebruik of de functie wordt geregeld in het omgevingsplan. Gaat het wijzigen van het gebruik en/of de functie van het pand samen met een verbouwing, dan is daarvoor meestal wel een omgevingsvergunning vereist.

Kan ik mijn pand nog verduurzamen?

Ja, dit kan, soms ook zonder omgevingsvergunning. Houd bij het verduurzamen van uw pand wel rekening met de cultuurhistorische waarden van het pand. Het is verstandig om vooraf contact op te nemen met de gemeente. Zij kunnen u adviseren over verantwoorde duurzaamheidsmaatregelen en over subsidies en andere financiële regelingen. Meer informatie is te lezen op www.leeuwarden.nl/monumentenzorg/.

Is er ook subsidie mogelijk voor onderhoud en restauratie van mijn pand?

De gemeente Leeuwarden heeft voor bovengrondse gemeentelijke monumenten een financiële regeling, het Leeuwarder Restauratiefonds. Daarnaast heeft de provincie een subsidieregeling voor niet-woonhuismonumenten. Meer informatie over deze en andere regelingen is te lezen op www.leeuwarden.nl/subsidie-monument/

Wat kan ik van de gemeente verwachten?

Naast bovengenoemde financiële regelingen geeft de gemeente advies bij onderhoud, verbouwingen en andere wijzigingen aan een monument. Ook kan de gemeente ondersteuning bieden bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.

Op de volgende websites kunt u informatie vinden die belangrijk kan zijn voor eigenaren van monumenten:

www.leeuwarden.nl

www.restauratiefonds.nl

www.degroenemenukaart.nl/nl/leeuwarden

<https://monumentenwachtfryslan.nl/>

www.monumentenzorgfryslan.nl

www.monumenten.nl

<https://omgevingswet.overheid.nl/home>

www.historischcentrumleeuwarden.nl

lokaleregelgeving.overheid.nl - Erfgoedverordening gemeente Leeuwarden